מעצר פעילי חיזבאללה באירופה: ארגון הטרור הלבנוני ממשיך לנסות להתחמש

written by אלי קלוטשטיין | 15.04.2025

המשא ומתן שנפתח במוסקט על תוכנית הגרעין בסוף השבוע, ככל הידוע, לא כלל התייחסות לפעילות הטרור חובקת העולם שממממנת איראן בחסות הפרוקסי השונים שהיא מפעילה בכל רחבי תבל וחבל. זו אמורה להיות אחת המטרות העיקריות של ארה"ב במגעים עם הרפובליקה האסלאמית, שכן הטרור הזה שם לו למטרה יעדים מערביים, כולל אמריקניים, והזרמה מחדש של כספים לטהרן רק תזריק לו דם חדש ותוסיף לו מוטיבציה. בניגוד לדברים אחרים שהשליח האמריקני סטיב ויטקוף סיפר בריאיון שנתן אתמול לרשת פוקס על השיחות במוסקט, דווקא אמירתו על הצורך בפירוק תוכנית הטילים האיראנית היא צעד בכיוון הנכון.

בינתיים, בזמן שהדיונים מתנהלים מול נציגיו של משטר האייתוללות, מנסות ישראל וארה"ב לשמר את הישגיהן מול השלוחות האיראניות שכן הוכו וספגו מהלומות קשות מאז פרוץ מלחמת חרבות ברזל: חמאס מאבד שטחים בעזה, החות'ים מותקפים מדי לילה בידי ארה"ב בתימן, המיליציות העיראקיות הודיעו על נכונותן להתפרק מנשקן ונמשכת הפגיעה בחיזבאללה בלבנון. אלא שדווקא ארגון הטרור השיעי מביירות, שנתון תחת לחץ כבד של ארה"ב להתפרק גם הוא מנשקו, מוסיף להוכיח את קיומו גם בזירות אחרות.

חיזבאללה מפעיל רשתות ביבשות שונות, ומנצל אותן כדי לשקם את מערך הכספים והטרור שלו. כיאה לארגון שתויג כ"משפחת הפשע הגדולה בעולם", הוא שולח זרועות שונות באתרים מרובים ואינו נח לרגע. כך למשל היה באירופה לפני כשבועיים, כאשר רשת להתחמשות בכטב"מים שכנראה כבר הוכיחה את יכולתה במהלך המלחמה ואת פוטנציאל הנזק שלה צפה ועלתה על פני השטח.

לפני כשבועיים שוטרים ספרדים פשטו על דירה בעיר ברצלונה בשעות הבוקר המוקדמות ועצרו תא של פעילי חיזבאללה בספרד. תשעה אנשים עוכבו למעצר ברובע הסמוך לבית הכנסת הראשי בעיר ולבית הספר היהודי, ומהם שלושה שנחשדו בייצור כטב"מי נפץ נגד ישראל.

לפי פרטים שנחשפו בפרסומים נוספים, חברי התא גרפו רווחים ממכירת כרטיסים למשחקי כדורגל בליגה המקומית ובליגת האלופות, והשתמשו בכסף הזה שהגיע לסכומים של מאות אלפי יורו כדי לרכוש ציוד לבניית כטב"מים. הם גם מכרו טבק לא חוקי כדי לממן את הרכישות. מספרד לבדה, כך נטען, עתיד היה להישלח ללבנון חומר גלם שמספיק לבניית אלף כטב"מים מתאבדים.

בעקבות הפשיטה נכנסה המשטרה המקומית לכוננות גבוהה, ובמקביל היא גם ערכה חיפושים בכמה אתרים בברצלונה, כולל מחסנים בעיר. שופט מחוזי שאישר את המעצרים גילה כי התא

של חיזבאללה פעל במקביל גם בגרמניה, וכי רכש ציוד שאמור היה להגיע לפעיליו של הארגון בלבנון. מעצרו של אחד החשודים ששמו פיראס הוארך, ואילו שני חברי הרשת הבכירים האחרים שוחררו למעצר בית בתנאים מגבילים ודרכוניהם הוחרמו.

חשיפת התא בברצלונה קשורה לפעילות קודמת של רשויות החוק נגד רשת של חיזבאללה במדינה: ביולי 2024 נערכו מעצרים מקבילים בגרמניה ובספרד של פעילי הרשת, והחקירה על המקרה התקדמה והביאה למעצרים כעת. נראה כי בת הזוג של אחד העצורים כעת עוכבה גם היא לחקירה בעבר בשל חשד לפעילות טרור ושוחררה, אך חזרה לעסוק בכך באחרונה, וכי היא הייתה אחד מקצות החוט שהובילו למעצרים.

קצת פרטים על מה שקרה ביולי: בסך הכול עוכבו לחקירה אז ארבעה אנשים שלושה מהם נעצרו בבדלונה ובברצלונה, והרביעי, פאדל שמו, נלכד בעיר זלצגיטר בגרמניה. שניים היו אזרחים ספרדים ממוצא לבנוני, והרשויות חשדו שהם היו חברים ברשת העיקרית באירופה שסייעה למאמצי ההתחמשות של חיזבאללה.

המשטרה בספרד פשטה במבצע זה נגד מפעל ייצור של הרשת וסגרה אותו, ולדבריה מצאה שם משלוחים שכללו מערכות הנחיה, מנועי דלק, יותר ממאתיים מנועים חשמליים, כנפיים וחלקים נוספים של כטב"מים. מקור החומרים הללו היה ככל הנראה סין, ששם הפיקוח עליהם פחות הדוק מבאירופה, והפעילים ביקשו לשלוח אותם דרך הים ללבנון בזמן הקרוב.

בתקשורת הזרה נטען כי קל למדי לייצר כטב"מים כאלה, בסגנון ה"שאהד" האיראני, ולהתקין עליהם חומרי נפץ כך שלמעשה הם יהפכו למעין טילי שיוט מאולתרים. יחסית אין בעיה לרכוש ציוד לייצור, אולם הקושי הוא בהעברת בחומרי הגלם: בעולם שבו יש מעקב יחסית הדוק על רבות משרשראות האספקה, חלקים של כטב"מים קופצים מיד לעין. לדברי הרשויות בספרד, החקירה סביב התא של חיזבאללה החלה כאשר אזרחים ממוצא לבנונים החלו ברכישות חשודות, בכמות גדולה, של חלקים שיכולים לשמש לבניית רחפני נפץ כאלה.

חברי התא, שפאדל היה אולי הדמות הבכירה שבהם הוא הצטרף לשורות חיזבאללה כבר ב-2016 ניסו להסוות את פעילותם כחברת צעצועים. הכטב"מים שנבנו באמצעות החומרים שרכשו כנראה כבר שימשו למתקפות נגד ישראל: כך למשל, מבחינת שרידיו של כטב"מ שפגע בקיבוץ דן ב-25 באוגוסט האחרון נמצא כי המנוע הורכב על ידי חברה גרמנית. אותה חברה, לפי מכון מחקר, ייצרה מנועים שגם שימשו את הכטב"מים של החות'ים בתימן. לא מן הנמנע כי המנועים הללו היו תוצר של הרשת שהפעילה חיזבאללה באירופה.

מבצע בכלל היבשת

במקביל למעצרים בספרד, בשבוע שעבר נעצרו בבריטניה גם שני חשודים בקשרים עם חיזבאללה, שככל הנראה עסקו בפעילות של מימון ארגון הטרור. השניים שוחררו בערבות זמן קצר לאחר מכן בתנאים מגבילים.

לפי דיווח מהימים האחרונים ממש, כל העצורים הללו היו חלק מאותה רשת, שנחקרת בידי רשויות הביטחון האירופיות כבר כשנה. בשבוע שעבר נעצר בצרפת אזרח נוסף בחשד לחלק מאותה קבוצה, והואשם בקשירת קשר לביצוע מעשי טרור. כנראה עשויים להתבצע מעצרים נוספים של פעילים ביבשת בימים הקרובים.

אף שהרשויות באירופה לא סבורות כי הכטב"מים היו אמורים לשמש לפגיעה ביעדים ביבשת עצמה, עצם הימצאותם של פעילי טרור בלב הערים הגדולות של אירופה הכניסו רבים לחרדה ולמתח. אנחל מאס, יהודי ונשיא הארגון הספרדי ACOM, שעוקב אחרי אנטישמיות וקיצוניות, סיפר לעיתונות על חששותיו. "פעילי חיזבאללה הולכים באותו רחוב כמו ילדי בית ספר יהודים, ובונים כטב"מי נפץ במרחק כמה רחובות מבתי כנסת", הוא תיאר, והוסיף כי הרשויות בספרד עוצמות עין מול מימון איראני ושיעי לאמצעי תקשורת ואפילו לפוליטיקאים.

פחדיו של מאס מבוססים למדי. אף שחיזבאללה יצא מחוץ לחוק בבריטניה ב-2019 ובגרמניה ב-2020, באיחוד האירופי כולו מוגדרת רק "הזרוע הצבאית" של חיזבאללה כארגון טרור. האיחוד יצר מעין הפרדה מלאכותית בין חלקים שונים של הארגון השיעי, ומוכן לסבול בשקט בתוך גבולותיו פעילות של "הזרוע המדינית", שאיננה צבאית גרידא.

ואכן, חיזבאללה הצליח לבסס לעצמו נוכחות של ממש ביבשת. פעיליו של ארגון הטרור, כך דווח, נטמעים בתוך האוכלוסייה השיעית שמתגוררת באירופה, ומקרבה הם מבצעים פעילויות מפוקפקות כגון הברחות סמים, פשיעה, משחטות רכבים, הלבנת כספים, ואפילו איסוף מודיעין ומתן סיוע לוגיסטי לפעילות טרור של ממש. לפחות שתי חוליות של הברחות סמים שקשורות לאירופה נחשפו מאז 2010: הראשונה בקנדה, והשנייה בכל רחבי היבשת. השתיים ניהלו הלבנות הון בסכום מוערך במאות מיליוני דולרים. בסך הכול, כך מוערך, הרשויות תפסו רק 5-10 אחוזים מכלל הסמים שמבריח הארגון, כך שמדובר בכל מקרה בסכומי עתק שעוברים פעמים רבות דרך אירופה.

דו"ח של יורופול משנת 2022 קבע כי חיזבאללה משתמש בשטחי האיחוד האירופי כ"בסיס לגיוס כספים ופעילים, וכן פעילויות פליליות, שמהן הוא מרוויח ממון ניכר. רשת משתפי הפעולה שבנה הארגון באירופה חשודה בניהול ההעברה וההפצה של סמים לא חוקיים לתוך האיחוד, הברחת כלי נשק וניהול מבצעי הלבנת הון מקצועיים".

בסוף השנה שעברה, זמן קצר אחרי שישראל פעלה להשמיד סניפים של בנק קרד אלחסן וכספות של כספים בלבנון, סבל חיזבאללה ממשבר פיננסי שנמשך כנראה עד היום. בכירים אמריקנים חשפו באוקטובר כי ארגון הטרור השיעי ביקש לפיכך להגביר את סחר הסמים הבלתי חוקי באירופה, בניסיון למצוא מקור הכנסות חלופי ומהיר. במסגרת הזאת, מקורות של גורמי אכיפה סיפרו על עניין מוגבר של סוכני חיזבאללה למצוא לקוחות נוספים לסמים שלהם.

דוגמה בולטת לנוכחות של חיזבאללה היא בגרמניה. בתחילת העשור דווח כי לארגון הטרור יש

כאלף פעילים במדינה, שבה הם נהנו במשך שנים ארוכות, ממש עד העשור הנוכחי, מחופש יחסי לעסוק בכל מה שירצו. גרמניה הפכה כך לנקודה מרכזית ברשת ההברחות הלא חוקית של חיזבאללה, אך גם למוקד של גיוס פעילים בקרב האוכלוסייה המוסלמית, ואפילו של ערבים-ישראלים ששהו במדינה. בנוסף עסקו הפעילים בגרמניה בצדקה ועידוד תרבות "פרו-שיעית" בקרב האוכלוסייה המוסלמית, כדי לעודד אותה לשתף עימם פעולה ולקדם בסיועם פעילות טרור.

דיווח אחר שופך אור על פעילות הלבנת כספים של חיזבאללה בספרד: לפי הטענה, חזית פוליסריו שפועלת מאלג'יריה מקיימת קשרים הדוקים עם חיזבאללה, והיא ארגנה את הקמתה של רשת הלבנת כספים בספרד. בין היתר, הפעילות נוהלה באמצעות קשר עם בכיר בבנק קרד אלחסן.

לנצל את הספק

הפעילות הבעייתית ביותר, אולי, של חיזבאללה באירופה היא ניצולה כנתיב להעברת אמצעי לחימה וכלי נשק. עוד לפני המלחמה דווח כי בירות היבשת שימשו כתחנות ביניים נוחות, עם בדיקה פחות קפדנית, להעברות של רכיבים חשובים לתוכניות ההצטיידות של חיזבאללה, כגון פיתוח טילים מדויקים.

אחד הדיווחים היה כי פעילי הארגון עלו על טיסות אזרחיות מאיראן לאירופה והסתירו את הרכיבים הללו בכבודות היד, ומשם המריאו לסוריה או ללבנון. ציר כזה, למשל, נוהל על ידי בנו של האשם סאפי א-דין, שהתחתן עם ביתו של קאסם סולימני.

גם במהלך המלחמה נמשכה ההתנהלות הזאת: הטלגרף הבריטי חשף כי איראן השתמשה בנמלי אירופה שרבים מהם גדולים מאוד, וקל לשטות בהם ברשויות כיעד ביניים בדרך ללבנון, וכי שלחה כך לחיזבאללה טילים ופצצות כדי לכסות על פערים במלאי שנוצרו לארגון בירי על ישראל.

חמור מכך, ארה"ב חשדה בעשור שעבר כי חיזבאללה מאחסן באתרים שונים ברחבי היבשת רכיבים להרכבת חומרי נפץ, כגון אמוניה חנקתית, וכי אלה נועדו לשמש בעתיד לביצוע מתקפות נגד מטרות מערביות. בכירים אירופים הכחישו את הטענות, אולם רכז הטרור במחלקת המדינה של ארה"ב היה בטוח בקביעתו כי מדובר בחומרים שעברו דרך ארצות רבות, כולל בלגיה, צרפת, יוון, איטליה, ספרד ושווייץ ולבסוף, למשל, נמצאו בכמויות גדולות בדירת מסתור באתונה. לדברי אותו בכיר, הסיבה היחידה לאגור חומרים כאלה היא לביצוע פעילויות טרור בעתיד.

אף שגם באותה עת העריכו האירופים כי לא בהכרח מיועד בחומרים שהיו מיועדים לשימוש נגד אזרחי היבשת, חשוב לציין שלעולם לא ניתן לשלול את האפשרות הזאת. מה גם, שמרגע שהחומרים כבר נמצאים בשטח, מה שנעשה איתם בפועל עשוי להיות נזיל. אם למשל, נכשלה העברתם בדרך כלשהי לאזור המזרח התיכון, אפשר להשתמש בהם כנקמה נגד הרשויות על

חשיפת המבצע, על מעצרם של פעילים אחרים, ואפילו סתם כהחלטה של מימוש קריאה לג'יהאד נגד אנשי המערב.

נוסף על כך, המודיעין לעולם אינו יכול להיות מושלם. גם אם היום יודע גוף מודיעין אירופי בוודאות גמורה שחיזבאללה אינו מתכוון לפגוע באזרחי היבשת, מחר ההערכה יכולה להשתנות מקצה לקצה. זה טבעו של המודיעין: הוא מתבסס פעמים רבות על פיסת מידע אחת שנקלטת ויכולה לשנות את התמונה לחלוטין.

את כל הדברים האלה ישראל צריכה להדגיש בשיח שהיא מקיימת עם מדינות אירופה בדרגים שונים על חיזבאללה ועל ארגוני טרור אחרים. כך למשל, כאשר הממשלה בלונדון דנה בבקשה של חמאס להסיר אותה מרשימת ארגוני הטרור, ישראל צריכה להזכיר לה כי הסכנה שנשקפת מקבוצות כאלה עדיין גדולה במיוחד. כך גם כאשר צרפת, אשר במובנים רבים רואה את עצמה כפטרונית של לבנון, עוצרת אנשים הקשורים לפעילות של חיזבאללה בתוך שטחה ניתן להזכיר לה כי אותו ארגון טרור פעיל בלבנון ופוגע באינטרסים של פריז עצמה.

הדגש גם צריך להיות על הסכנה שבכל זאת קיימת מרשתות טרור כאלה לאזרחי אירופה עצמה. כפי שהאמריקנים טענו, לא ניתן לשלול אפשרות שהמחבלים צוברים יכולות לקראת פגיעה ביבשת ובתושביה, ואיש אינו מעוניין לראות פיגועים בלב הערים האירופיות. ישראל צריכה לנצל את החשש הזה, ולחזור שוב ושוב באוזני בני השיח שלה שאסור להם להסתכן במראות כאלה.

בין היתר, יכולות סוכנויות המודיעין הישראליות לחשוף ידיעות נבחרות, כאלה שלא יסכנו את המקורות שבאמצעותם השיגו אותן, כדי להשיג שתי מטרות: להביך את חיזבאללה ככל הניתן עקב פעילותו ברחבי היבשת; ולהדגיש את היעדר ההפרדה או את שיתוף הפעולה בין הגורמים ה"מדיניים" בארגון לבין "פעילי הטרור" כך שניתן יהיה להוכיח לאירופים כי מדובר בהבדלה מלאכותית בלבד.

אלא שיש משהו חשוב הרבה יותר שצריך לקחת מהפרשה הזאת: ההבנה שלא איראן ולא חיזבאללה הולכים לוותר. דיבורים כמו אלה שנשמעו בשבוע שעבר, כאילו חיזבאללה מסכים בתנאים מסוימים להתפרק מנשקו הם יפים, אבל הם גם מטעים. הנחת העבודה הישראלית צריכה להיות חשדנית בהרבה, ולשער שחיזבאללה וגם הפטרונים שלו מדמשק לא יסגרו את העסק. הארגון הזה עוצמתי וחשוב ומדי מבחינת טהרן, ולכל היותר הוא ינסה לבצע נסיגה טקטית ופרשת רכש הכטב"מים באירופה מוכיחה זאת, לצד הרבה הוכחות אחרות.

כמו כן, הפרשה הזאת צריכה להזכיר לנו שהמאבק בחיזבאללה ובהתחמשותו לא נגמר בגבולות לבנון. הוא חובק עולם, וצריך גם לכלול מהלכים מדיניים ומשפטיים מול מדינות אסיה, דרום אמריקה ואפריקה. במקביל, יש להמשיך לנסות להגביל את כניסתם של אמצעי לחימה מסוג זה ללבנון באמצעים שונים, ולסכל עוד ועוד ניסיונות של הארגון להתחמש מחדש.

זו גם נקודת האור שאולי צריך לקחת מהפרשה הזאת. הרי בשביל מה נועדו הכטב"מים האלה?

לכאורה לא חסרות רקטות לחיזבאללה, וגם לא כטב"מים. אלא שבמלחמה האחרונה צה"ל השמיד מצבורים ענקיים של נשק שהחזיק חיזבאללה בלבנון, ונראה שכדי להתאושש זקוק ארגון הטרור למלא מחדש את המלאי. העובדה שעוד רשת סוכלה היא תמיד סימן טוב מבחינתנו.

פורסם במקור ראשון, בתאריך 15 באפריל 2025